

Komentarji

... je letalec, haha — Doll-
... hvali dunajske socialiste,
...
... veljavna administracija
... bila potrpežljivost z graf-
... letalskimi družbami in
... letalsko odzela konce-
... znanja pošte po zra-
... zadnji teden so začeli
... zračno pošto v
... letalih.
... bil pameten korak vla-
... sevel bi moral vztraja-
... koraku in čim prej
... dalje: prevzeti ves pro-
... araku, ne samo poštne-
... moral slediti promet
... in vodi.
... ča je pa hotela, da so
... letalci začeli s pošto
... baš v času, ko so brez
... po vsej deželi divjali sil-
... viharji med valom
... ke temperature. Posle-
... slabega vremena je
... je okrog 40 oseb izgu-
...jenje po deželi in med
... nesrečenci je bilo tudi
... škajskih letalcev, od kate-
... nekateri nosili pošto, se-
... pa bilo ranjenih.
...enci so takoj zagnali si-
... Sest letalcev ubitih!
... škajskih letal ubitih!
... je odgovorna za ta "po-
... er je poslala neizvežbane
... pošto službo! Proč s
... osobnostjo! Dajte po-
... javni privatnim družbam,
... možne tega posla!
... je le zaradi poštne le-
... v istem času je pa vi-
... čil na tla tudi eno pri-
... tala na zapadu in poleg
... mehanika je bilo ubi-
... osem potnikov — am-
... nadi te nesreče ni nič
... To je v redu. Pri avto-
... in drugih avtomobilih v
... je izgubilo življenje
... Tudi nič krika, tudi to
...
... ene družbe s svojo ču-
... rivatno iniciativo in ne-
... vno sposobnostjo so že
... stotine smrtnih nesreč,
... so burbonski listi bele-
... "an act of God", nihče
... zbiral.
... čemo, da ni vojaška le-
... tota zanemarjena in pol-
... nih ljudi, toda hinav-
... rhoncev v tem primeru
... vse meje. Vlada je v
... da lahko izvežba letalce
... posel, ne le za metanje
... trupenega plina; lahko
... najboljše aeroplansko
... ves promet v zraku.
... Roosevelt? Ali se
... sil vollega krika Bur-
... in izročil zračno pošto
... privatnim oduhom, ki
... dala vlado za 40 milij-
... darjev v zadnjih štirih
...
... krvavega Dunaja se
... je mali diktator Doll-
... dunajske sociali-
... da so se hrabro borili
... ko bolj oboroženi sili.
... je junaštvo.
... pravi? Če Dollfuss
... so socialistični de-
... asko umrli na ulicah
... stanskih
... to ne pomeni, da so
... fašisti, ki so izzvali
... klange socialistov in
... otrok v prepriča-
... sociali-
... jim je manjkalo tež-
... največji straho-
... obnem? Vsak zajec
... bi on imel pu-
... to bova!
... priznava sociali-
... je logično v isti
... da ved najpom-
... Pika.

PARLAMENT PODPRL MAC- DONALDA

Premier je odklonil sprejetje delegacije brezposelnih in parlament mu je dal zaupnico. Laboriti ožigosali MacDonaldovo stališče

London, 28. febr.—Parlament je včeraj po ostri debati podprl stališče premierja MacDonalda, ki je odklonil sprejetje delegacije brezposelnih delavcev in gladovnih pohodnikov, ki so prišli z dežele, da protestirajo proti vladnemu načrtu, ki določa nadaljnje redukcije brezposelnostne podpore. Pri glasovanju je parlament izrekel MacDonaldu zaupnico z 270 proti 52 glasovom.

Včerajšnja seja parlamenta je bila viharina. V teku dolge debate so laboriti silno napadali MacDonalda in člane njegovega kabineta. G. Buchanan, neodvisni laborit, je v sarkastičnem tonu orisal MacDonaldovo prošlost, ko je nastopal kot radikalni socialist in pacifist. Urgiral je premierja, naj sprejme delegacijo brezposelnih ter s tem dvigne svoj prestiž v očeh angleškega delavstva.

MacDonald je odgovoril kritikom, da je cilj pohodnikov in brezposelnih širjenje neustavne agitacije, razdiranje vrst organiziranega delavstva in uničenje ustavnih gibanj. Dalje je rekel, da ne sme noben premier in nobena vlada trpeti prevratnih akcij, katerih cilj je uničenje demokracije.

Poleg Buchanana so srdito napadali premierja tudi John McGovern, James Maxton in drugi laboriti.

Uspešen socialistični shod v Chicagu

Chicago. — Socialistični shod zadnji torek večer v Princess gledališču v "lopu" je bil zelo uspešen. Okrog 200 ljudi se je moralo vrniti. Glavna govornika sta bila Norman Thomas in milwauški župan Daniel Hoan. Thomas je govoril o splošnih razmerah in poudarjal, da je še čas za preprečitev fašizma v Ameriki z zgraditvijo močnega delavskega, posebno socialističnega gibanja.

Hoan je rekel, da se vojni fašizem Amerike ni dosti razlikoval od nemškega fašizma. "Vlada je uničila vse naše časopise in razbila socialistično gibanje do korenine, vendar pa ni nas popolnoma zatrla." Chicago bi danes ne bilo bankrotirano mesto, "če bi imeli vsaj eno tretjino socialističnih zastopnikov v mestni zbornici." S tem shodom je bila odprta kampa- nja za ojačanje stranke.

V Franciji še ne bo enotne fronte

Paris. — Francoski socialisti in strokovne unije so soglasno odklonile "enotno fronto", katero so jim ponudili komunisti, in to kljub resni fašistični nevarnosti. Za svoj sklep navaja eksekutiva socialistične stranke in delavske federacije tradicio- nalno "kooperacijo" s strani komunistov, ki so se v zadnjih nemirih pridružili fašistom. Jim ne zaupa.

Prišlo pa je do združenja med socialistično in komunistično ti- skarsko unijo oziroma so se slednji zopet pridružili prvim.

Deček priznal požig državne oro- žarne

Springfield, Ill., 28. febr. — Cecil Kiper, desetletni deček, je včeraj v uradu governorja Hornerja mirno priznal, da je on za- netil ogenj v državnem arzena- lu 18. februarja. Rekel je, da je to storil, "ker rad opazuje požar." Ogenj je uničil orožarno in povzročena škoda se cení na \$700.000.

Aktivnosti avstrijskih monarhistov

Knez Starhemberg na delu za restavriranje monarhije. Izjavil je, da so govorice, da hoče postati diktator, neutemeljene

Dunaj, 28. febr.—Knez Ernst Rudiger von Starhemberg, vo- dja fašističnega Helmwehra, ki sedaj kontrolira vlado, je včeraj izjavil, da je treba preklica- ti zakone, ki prepovedujejo po- vratek v Avstrijo članom habs- burške dinastije, kakor tudi za- kone glede konfiskacije imetja Habsburžanov.

Starhembergovi fašisti in ro- jalisti so zelo aktivni v gibanju, ki naj bi prineslo restavriranje monarhije s Habsburžanom na prestolu. Starhemberg je v svo- jem govoru naglasil, da vlada med njim in kancelarjem Doll- fussom popolno soglasje, zaeno pa je zanimal govorice, da hoče postati diktator.

"Ime Habsburg", je rekel fa- šistični vođa, "je ideja, pojem, ki sega daleč zunaj in afektira dele Evrope preko mej Avstri- je, zato je previdnost pri vseh akcijah, katerih cilj je vzpostavi- tev monarhije, potrebna."

Starhemberg, ki je pomagal Dollfussu pri izganjanju in pob- janju dunajskih socialistov, je tudi zanikal govorice o pojače- nju straž ob avstro-nemški meji. "Ako bo potrebna protekcija me- je, bodo to delo izvršile helm- wehrovske čete, toda osebno ne pričakujem takih komplikacij," je rekel Starhemberg.

Illinoisko meso v objemu generalne stavke

Na simpatično stavko s čevljar- ji so šli vsi delavci. Družba se podala

Centrakija, Ill. — To mestece v južnem Illinoisu z okrog 12.000 prebivalstva je te dni šlo skozi generalno stavko, ki je za par dni paralizirala vse privat- ne industrije in trgovine in se bližala točki, ko bi imeli odloži- ti delo tudi delavci v elektrarni, plinarni in vodovodu. Solidar- nost delavstva je bila popolna.

Do tega je prišlo, ko je pri Barnes Shoe kompaniji zastav- kalo 450 čevljarjev. Rebellirali so proti šikanam in arogantno- sti par bossov. Organizirani so v Booth and Shoe Workers uniji.

Čevljarjem so se najprvo pri- družili s simpatično stavko rudarji. Takoj nato je nastal požar — stroka za stroko je za- stavkala: frizerji, peki, elek- triki, zidarji, tesarji, operatorji filmov, trgovski uslužbenci — sploh vse. Stavka je bila napo- vedana tudi pri javnih napra- vah, ampak je prišlo prej do sporazuma.

V par dneh je bil pričetek in konec revolte, tako popolna je bila stavka. Tudi kruha niso pustili dovažati iz drugih mest. Na mestni meji so stavkarji na- zaj pogнали štiri vozove kruha, ki so bili namenjeni v mesto.

Stavka je bila zaključena s kompromisom. Družba je pri- stala na odslovitve dveh aro- gantnih bossov, Walterja Car- lina in mrs. Loro Deadman, pod pogojem, če unija odslavi svoje- ga predsednika Jamesa Holder- ja. Slednji je bil pripravljen umakniti se, nakar je bilo požar konec. V nasprotnem slu- čaju, če bi se Holder ne hotel u- makniti ali bi mu pa tega ne dovolili delavci, je družba zagro- zila s premestitvijo tovarne v drugo mesto.

Poleg premogovne industrije in te čevljarne je v mestu tudi večja železniška tovarna. Ru- darji so člani UMW. Ta stavka ne pomeni, da je Centrakija gnezdo radikalizma. Naspro- tno: prav konservativno je. Pred leti je bilo gnezdo kukluksarjev. Je pa impulsivno in rebelno tu- di proti delodajalcem, proti bos- som, kar je tipičnost ameriške- ga "radikalizma".

ZASLIŠAVANJE O ZAVAROVANJU V KONGRESU

Miss Van Kleeck za Lundeenov načrt za federalno zavarova- nje proti brezposelnosti

Washington. — (FP) — Med prvimi zagovorniki socialnega zavarovanja, o čemer je delav- ski odsek nižje zbornice pričel z zaslišanji, je bila miss Van Kleeck, ravnateljica sociološkega departmanta Russel Sage fundacije. Govorila je za načrt farmarsko delavskega kongres- nika Lundeena iz Minnesote.

Njegov načrt se močno razli- kuje od Wagner-Lewisovega predloga. Lundeenov načrt pred- videva splošno zvezno zavarova- nje vseh delavcev. Podporo bi prejeli vsi brezposelni ne gle- de kje žive in koliko so stari dobivali bi jo tudi bolni in delno zaposleni. Skratka: Lun- deenov osnutek pokriva vse delavce in pomeni tako zavarova- nje, kakršnega dežela potre- buje.

Za financiranje tega zavarov- valnega sistema bi vlada dobila denar iz dodatnega davka na korporacije, večje in visoke do- hodke ter dedščine. Sploh bi s sprejetjem tega načrta pričela s toliko potrebno redistribucijo bogastva in dohodke rabila za socialno zakonodajo.

Miss Van Kleeck, priznana av- toriteta na polju sociologije, je vneto zagovarjala ta osnutek. Pokazala je na veliko brezposel- nost, ki je sredi januarja zna- šala nad 30 odstotkov, in na nizka mežna izplačila, ki so bila komaj 49% od mesečnih izplačil iz leta 1926—več ko polovico manjše ko pred sedmimi leti.

Ce kongres sprejme ta načrt, je argumentirala govornica, bo s tem več pripomogel do hitrej- šega gospodarskega okrevanja kakor vsi drugi ukrepi, ki jih je do zdaj vlada sprejela.

Zavarovanje bi takoj stopilo v veljavo in ne enkrat v megle- ni bodočnosti, kar se lahko zgodi z Wagner-Lewisovim načr- tom, ki stremi le za "stimulira- njem" posameznih držav k tej akciji. Sistem bi bil enak za vsa dežela. Zvezna vlada tudi laglje dobi sredstva ko posamezne dr- žave.

"To je edini način, s katerim je mogoče priti problemu v o- kom. Če je storjen ta korak v dovolj veliki obsežnosti in brez omahovanja, bi se kupovanje potrebščin takoj dvignilo. Od- padle bi tudi potrebe za nadalj- nje apropiacije v ta namen. Biznis potrebuje odjemalcev in ne dolgoročnih posojil, s kateri- mi se obremeni le meze."

Važna postavka se ji tudi vidi določba, da bi bilo v upravi za- stopano tudi delavstvo. Prece- dent je vlada že usvarila, ko je nastavila na odgovorna mesta NRA večinoma le zastopnike ve- lebiznisa. Tukaj naj ima glavno besedo pa delavstvo, je argu- mentirala miss Van Kleeck in napravilo bi se nekakšno ravnove- sje.

Izgledi za Lundeenovo pred- logo niso preveč sijajni. Brutal- no in odkrito povedano: ne kon- gres niti administracija nista pripravljena sprejeti ta načrt, ker je "preveč radikalen" oziro- ma "nebrzdan", kakor je rekel neki član kabineta. Če bo dovolj pritiska od zunaj, bo mogoče sprejet Wagner-Lewisov osnu- tek, ki bi bil le začetek zavarov- vanja proti brezposelnosti in bolj namenjen prihodnjim krizam kakor sedanjim. Delavcem nudi komaj senco ugodnosti v prime- ri z Lundeenovim načrtom.

Centralna unija prišla z vzgoj- nim delom

Camden, N. J. — Tukajšnja centralna unija, kateri je pri- zjuženih 41 krajevskih unij AD- F, je skupno s štirimi neodvis-nimi unijami prišla z obširnimi programom deavške vzgoje — predavanja, učni tečajji in podob-

Kritiziranje NRA od vseh strani

Reprezentantje delavstva, konzumentov in biznisa kažejo na pomanjkljivosti. Administrator Johnson obljubil reforme

Washington, D. C., 28. febr. —Na konferenci, ki jo je sklical general Johnson, administrator NRA, je bilo slišati mnogo pri- tožb in kritik proti NRA s strani zastopnikov delavstva, konzumentov in biznisa. Konferenca je bila včeraj odprta in bo trajala toliko časa, da bo lahko vsak izrazil svoje mnenje o po- manjkljivosti zakona gospodarske obnove.

Zastopniki malih podjetnikov in trgovcev so naglašali, da vlad- na kontrola monopolov koristi velikim korporacijam in škoduje malim podjetjem. General Elec- tric Co. na primer potiska ob- steno male tovarnarje, toda ad- ministracija NRA je doslej vse proteste proti monopolističnim tendencam ignorirala.

William Collins, organizator in reprezentant Ameriške delav- ske federacije, je izrekel težke obdolžitve proti pravilniku avt- ne industrije. Rekel je, da avtni magnatje zapostavljajo unijske delavce in jih siliijo v kompanij- ske unije. Organizirali so sistem špionaže, da preprečijo vstop de- lavcem v pristne unije. Človek sploh ne more verjeti, da mora tak sistem obstajati v demokra- tični državi.

Benjamin C. Marsh, repre- zentant ljudske lobije, je izjavil, da je NRA takorekoč razve- ljvala antitrustne zakone, po- gnala cene potrebščinam na- vzgor, ni pa prinesla sorazmer- nega zvišanja mezd. On je na- povedal odločen odpor proti na- vijanju cen s strani konzumen- tov prihodnje pomlad.

Administrator Johnson je v svojem govoru priznal več hib in pomanjkljivosti NRA in ob- ljubil uveljavljenje raznih re- form.

Senat se uklonil zahtevam voj- nih veteranov

Washington, D. C., 28. febr. — Senatna zbornica je včeraj pristala na zahteve vojnih ve- teranov in federalnih uslužben- cev, ko je odglasovala za restav- riranje 350 milijonov dolarjev od pol milijarde, katero vsoto je prošlo pomlad predsednik Roo- sevelt dvignil z ramen davko- plačevalcev v interesu ekono- miije.

S sprejetjem amendentov je senat vrnil približno 140 mi- lijonov dolarjev vojnim vetera- nom, katerim so bile zadnje po- mlad reducirane podpore, fede- ralnim uslužbencem pa približ- no 215 milijonov, za katere so bili prikrajšani, ko so jim bile mezde znižane. Senat je sprejel amendement kljub vvarilu demok- ratskega vodje Robinsona, da bo Roosevelt razveljavil akcijo z vetiranjem.

Smrt delavskega pionirja

Washington. — J. M. Barnes, eden izmed ustanoviteljev soci- alistične stranke in njen glavni tajnik med 1905-1912, je zatil- nil oči v tem mestu. Bil je ak- tiven tudi v uniji tobačnih de- lavcev, ko je bila še sila. Leta 1912 je vodil Debsovo kampa- njo v famoznem "rdečem vlač- ku," v katerem je Debs potoval po deželi.

Francija se oborožuje

Pariz, 28. febr.—Premier Ga- ston Doumergue je na včerajš- nji seji kabineta predložil na- črt, ki predvideva gradnjo veli- kega števila vojnih letal, bojnih ladij in pojačanja armade na kopnem in vodi, katerega so čla- ni kabineta odobrili. Oborožitve- ni načrt bo vlada financirala z notranjimi posojili.

no. Projekt deloma financira tu- di Federal Emergency Relief ad- ministracija.

V Bangorju, Pa., kjer je veči- noma tekstilna in oblačilna in- dustrija, se je 500 delavcev pri- javilo za alične tečaje.

DIMITROV O MU- ČENJU JETNIKOV V NEMČIJI

Bolgarski komunisti, ki so bili obtoženi podlga nemškega parla- menta in na obravnavi opro- ščeni, navdušeno sprejeti v Moskvi

Moskva, 28. febr. — Georgi Dimitrov je sinoči v dveurnem govoru proti nacisti Nemčiji detajlirano orisal "moralne in fizične" muke, katere so on in njegova dva tovariša pretrpeli v berlinskem zaporu, kamor so bili poslani, ko so bili na obrav- navi spoznani za nekrive požiga nemškega parlamenta in zarote.

Rekel je, da je zelo srečen, ker je končno prišel v svojo "pravo domovino" — v Sovjetsko unijo. Izrazil je tudi mnenje, da je bil Holandec Marinus Van Der Lub- be, ki je bil spoznan za krivega, da je zanimal ogenj v parlamen- tu pred enim letom in kateremu je rabelj odsekal glavo, nedol- žen.

Dimitrov, Tanev in Popov, bolgarski komunisti, so dospeli sinoči z letalom v Moskvo iz Ber- lina, odkoder so bili zjutraj ne- pričakovano in tajno deportira- ni. Po obravnavi so bili v zapo- ru več tednov vzlic zahtevam so- vjetske vlade, da se jih izpusti. Rusija jim je podelila državljan- stvo potem, ko ga jim je Bolga- rija odvzela.

Dimitrov je dejal, da so nje- ga in njegova tovariša vrgli v podzemsko temnico po končani obravnavi v Berlinu. Držali so jih ločene v celicah do včeraj. Roke in noge so jim vkovali v težke verige, da se niso mogli skoro nič gibati in izpostavljeni so bili neznosnemu mučenju in trpinčenju.

Nemški nacisti so skušali na- prtiti zločin, ki so ga sami na- redili, komunistom, toda obrav- nava se je končala drugače ne- go so oni pričakovali, je rekel Dimitrov. Danes celo nacisti pri- znavaajo, da je bil proces prazna fašistična demonstracija.

Moskva je navdušeno pozdra- vila bolgarske komuniste. D. Z. Manuilski, član eksekutivnega sveta komunistične internaciona- le, je bil vođa velikanke mno- žice, ki je z navdušenimi vzkli- ki pozdravljala Bolgare. Može so dvignili Dimitrova na rame in ga ob zvokih godbe, ki je i- grala "Internacionalo", nosili v pohodu po ulicah.

Socialisti v Penni nominirali kandidate

Harrisburg, Pa. — Na kon- vencijski državne socialistične stranke je bil nominiran za go- vernerja Jesse J. Holmes, profe- sor filozofije v Swarthmore kolegiju in star socialist.

Za podgovernorja je bil ime- novan Birch Wilson iz Readinga, za notranjega tajnika Franz Daniel iz Allentowna in za čla- na višjega sodišča Meyer E. Maurer iz Philadelphije. Za zveznega senatorja je bil nomi- niran James H. Maurer, star delavski borilec iz Readinga.

Konvencije, ki se je vrnila dva dni, se je udeležilo 150 de- legatov.

Predpotopnih ekonomov še ni konec

Washington. — Le z znižan- jem plač in s podaljšanjem de- lovnika, kar bi delavce napravi- lo ceneje in podjetnikom omogo- čilo, da jih zaposle v večjem šte- vilu — le na ta način se bo de- žela zopet postavila na noge.

S to predpotopno filozofijo je prišel pred delavski odsek nižje zbornice profesor Wilford L. King, veliki duhovnik statistike na newyorški univerzi in eden prvih "ekonomov" te vrste, ki so prišli pred kongres od zadnje spomladi. Mogoče je to zneme- nje, da se vračamo v — nor- malnost?

PROSVETA

THE ENLIGHTENMENT

GLASLO IN LASTNINA SLOVENSKE
NARODNE PODPORNE JEDNOTEOrgan of and published by the Slovene
National Benefit SocietyNarodnina: za Združeno državo (vsebuje 12
strani) in Kanado \$4.00 na leto, \$2.00 na pol
leta, \$1.50 na četrt leta; za Chicago in Clevel
and \$7.50 na leto, \$3.75 na pol leta; za ino
zemlje \$9.00.Subscription rates: for the United States
(except Chicago) and Canada \$4.00 per year,
Chicago and Clevel \$7.50 per year, foreign
countries \$9.00 per year.One dollar po doprniku. — Rokopis ne
vrati. — Adresiranje na odgovor. — Manu
scripte will not be returned.Naslov na vsa, kar ima biti v listu:
PROSVETA
1047-50 So. Lawrence Ave., Chicago, Illinois.

MEMBER OF THE FEDERATED PRESS.

138

Domač drobiž

Spet samomor

Arma, Kans. — Lovrenc Bogataj, star 44 let in doma iz Zetovnice na Notranjskem, si je te dni končal življenje s tem, da je skočil v rov št. 22 Wester Coal Co., ki je 270 čevljev globok. Ker rov ne obratuje, so našli Bogatajevo truplo na dnu šele čez šest dni. V Ameriki je bil okrog 25 let in zapuščal ženo s petimi otroci. Pred enim letom je pustil društvo SNPJ.

Nov grob

St. Mary's, Pa. — Tu je umrl Jakob Kovač, star 76 let in doma iz Kočevja. Bil je dolgo let v Ameriki in tu zapuščal hčer. Spadal ni k nobenemu društvu.

Jeklarski trust izvedel nov puč

Cez noč je odredil puškarske volitve za kompanijsko unijo v zapadni Pennsylvaniji

Washington. — (FP) — Z deputacijo jeklarskih delavcev je semkaj dospela tudi vest o novem puču jeklarskega trusta v zapadni Pennsylvaniji, kjer je čez noč odredil volitve za modifikacijo pravil kompanijske unije.

Poteza je bila izvršena mojskro in povsem nepričakovano. V sredo 21. februarja so bile razglašene volitve pri vseh filialkah U. S. Steel korporacije, dan pred praznikom Georgea Washingtona, v petek, dva dni pozneje, pa so se vršile volitve.

Ko hitro so unijski delavci zaznali za ta trik, so takoj poslali deputacijo do delavskega odbora v Washington, da preprečijo te puškarske volitve. Ker radi praznika niso mogli dobiti stikov z delavskim odborom, se jim to ni posrečilo, predložili pa so mu stvar v petek in ga zaprosili za intervencijo — za volitve pod njegovo direkcijsko.

Delegacija je bila telefonično obveščena, da so bili odslovljeni mnogi delavci, ki se niso hoteli udeležiti puškarskih volitev. Te so se vršile pri Carnegie Steel, Natl. Tube, American Steel & Wire ter pri drugih filialkah močnega U. S. Steel korporacije v Duquesnu, McKeesportu in drugih krajih doline Monongahela. Sličen krik so naredile tudi druge jeklarske družbe, pravijo v Washington dospelo vesti.

Te puškarske volitve pa niso bile brez skladov: pri vseh prizadetih družbah jeklarskega trusta je bil na dan volitev tudi plačlini dan, dani bi se imeli vršiti štiri dni pozneje — zadnji ponedeljek. Zaeno s plačilno kurto so delavci dobili tudi glasovnice ter ukaz, da morajo glasovati. 50.000 jeklarskih delavcev je prizadetih samo pri U. S. Steel.

Volitve so se vršile za "vsoglašene pravil (kompanijske unije) s 7. točko NIRA." Stara pravila so bila po miselnju odvnetikov trusta preveč podvorne kritiki in kontroli trusta nad "unijo" preveč odprta. S puškarskimi volitvami so te nedostatkne zakrili in kompanijsko unijo napravili navidezno bolj "delavsko". Ustanovljena je bila meseca julija proti pravi jeklarski uniji, Amalgamated Association of Iron, Steel and Tin Workers.

Kaj bo napravil delavski odbor, se še ne ve. Gotovo je to, da se mu bo trust ponovno postavil po robu.

Glasovi iz naselbin

Zanimive beležke iz raznih krajev

Akcijska za mestno elektrarno

No. Chicago, Ill. — Dolžnost me veže poročati o napredku in zaprekih ljudske elektrarne za mesto North Chicago. Kot že znano je mesto dobilo načrte po zahtevi takrat obstoječe Reconstruction Finance korporacije, da dobimo od nje posojilo. Prvo akcijo za posojilo je mestna zbornica podvzela 29. marca 1933. Po dolgih šestih mesecih čakanja brez rezultata je poslovanje RFC prevzela tako zvana Public Works administracija.

Mestni odbor je moral 17. novembra 1933 ratificirati prošnjo in jo premestiti k PWA za odobritev. Po dolgem čakanju je dobil mestni advokat odgovor in določen dan za "zaslišanje" v Chicagu pred PWA za državo Illinois.

Mestni odbor je poslal določene dne tja župana W. L. Atkinsona, mestnega pravika R. G. Zacka in podpisane. Tu sem našel zapreke, ki jih nisem pričakoval v tako podli obliki. Krdela advokatov od Public Service kompanije so protestirala proti našemu posojilu in z nepravilnimi dokazi dokazovala odboru PWA, koliko so za nas dobrega že storili in kako nam vseeno dajejo elektriko, čeravno smo jim veliko dolžni. Seveda, naš odbor pa tudi ni rok križem držal in je podal vse resnične dokaze, seveda precej drugačne ko nasprotniki. Vso čast odboru PWA, ki je stvar odobril pred par tedni v korist ljudstva in mesta North Chicago.

Pred dobrim tednom je šla prošnja na zadnjo instanco za odobritev, to je v Washington, D. C., in upamo, da ne bo šla v koš.

Čikaško in lokalno časopisje, plačano od "gotovih gospodov", povzdiguje mestne odbornike, ki so se izrekli, da bodo volili proti tej prekrojni napravi.

Torej, volilci, ne ustrašite se straši od Public Service kompanije, ki kroji po mestu v časopisih, ustmeno ali v drugih formah. Vi imate moč! Iztrebite tiste odbornike, kateri nasprotujejo temu in postavite na njih mesta može, kateri bodo služili vam, ne pa Public Service kompaniji.

Kot zahteva postava, pride na glasovnico tudi vprašanje, ali se zgradi elektrarna ali ne. Prosim vas, da agitirate vsi in povsod. Slovene Welfare Club (Slovenski dobrodelni klub) v North Chicagu sodeluje z mestnimi odborniki North Chicaga in Waukegan, kateri bodo priredili v kratkem več shodov in dobili bodo govornike iz tistih mest, ki imajo že svoje ljudske elektrarne in druge javne naprave. Oni vam bodo povedali fakte in vam pokazali številke, kako ogromne dobičke ste že leta in leta plačevali privatnim kompanijam.

Torej bodite oprezní, ne zamudite teh shodov, katerih kraj in datum bo označen na letakih ali v listih. Agitirajte tudi pri drugih narodih kjerkoli in kadarkoli je mogoče, kajti to je v vašo korist. Se enkrat: Vsi na delo za ljudsko elektrarno in poštene in odločne može v mestni odbor!

V kratkem bo zopet seja Welfare kluba. Pridite v velikem številu in sodelujte s klubovim kakor tudi z mestnim odborom za boljše bodočnost.

Matt Kirm, preds. kluba.

"Eden se mora oženiti"

Girard, O. — V soboto, 10. marca, bo zopet nekaj posebnega v SND. Ta večer poseti našo naselbino prvič eno največjih dramatskih društev iz naše slovenske metropole Cleveland — društvo Ivan Cankar. Člani bodo podali ta večer na našem odru burko v enem dejanju "Eden se mora oženiti." Ta burka je dosegla velik uspeh že večkrat.

Rojaki iz Girarda in okolice, ne pozabite tega večera. Bodi-mo ponosni na naše tako dobre može, ki delujejo za napredek naše kulture. Kar se tiče naših girardskih rojakov, sem siguran, da bodo vsi posetili to igro in tako pokazali, da so vedno med prvimi kadar gre za našo kulturo.

Ta večer nas posetijo tudi odlični pevci samostojne Zarje. V

kvartetu nastopijo L. Bele, Fr. Plut, Josip Birk in John Lube. Vsi veste, kadar ti slavčki pojó, da bi jih poslušali kar naprej. Za ples bo igral Grebenčev orkester iz Clevelanda. Pridite vsi, da se bomo skupno zabavali in pozdravili naše goste, ki nas bodo razveselili z bogatim programom. Na svidenje v soboto, 10. marca! Pričetek ob 8. zvečer.

John Dolžič.

Delavske razmere in naš jubilej

Auburn, Ill. — Kakor nam je znano, gre delo CWA proti koncu. Onih 950 milijonov dolarjev, ki jih je zvezna vlada določila za nadalevanje, se bo rabilo za slikanje propadlih privatnih korporacij, katerim je vlada bolj naklonjena kakor pa delavcem. Lastniki privatnih podjetij si bodo lažje delili večje dividende med seboj, na preprosto ljudstvo pa pritiskali z večjimi davki na razne življenske potrebščine. In to je vse kar moremo pričakovati pod tem sistemom.

V tukajšnjem mestu je bila precejšnja zaposlenost pri CWA od konca nov. in do srede feb., nakar je bila večina delavcev odslovljena. Če bodo še nadalje delali, bodo le oni, ki imajo večje družine. Je pa še večje število delavcev, kateri niso delali niti ene ure in kateri so ravno tako potrebni kakor so vsi drugi po dveh letih brezdelja. Seveda se uprava za civilno delo izgovarja s tem, da ni mogla uposliti večjega števila delavcev. Na drugi strani pa vidimo ljudi, male trgovce, farmarje in druge, kateri pred leti ne bi bili sprejeli aličnega dela. Sedaj so se priglasi in s tem ta ali oni družinski oče ni dobil dela, ker se ni gledalo na potrebne in na večje družine. To je bila napaka uprave CWA pri delitvi dela. Med nezaposlenimi delavci je silna potrtoš.

Pogovori med uposlenimi delavci za časa dela so bili različni, največ pa so se sukali o vprašanju, katere rane si bodo začeli s to vsotico zaslužka. Prvi je mnenja: Davki morajo biti plačani, obratno se zna pripetiti, da zgubim dom. Zavarovalnica je potekla, dom potrebuje popravlja, premog mora biti. Družina nima obleke. Kje pa je živje? Drugi: Stanarina se mora deloma poravnati, obutve potrebujemo vsi. Društva ne smem pustiti. Zdravniški stroški. Kaj naj počnem? Tretji: Najprej bom gledal za življenske potrebščine, da bo kaj na mizi in za toplo peč. Na drugo se ne oziram. Če me požejejo iz doma po toliko in toliko letih naporega dela in garanja za druge, naj jih bo sram krivice današnjega sistema. Tak je sentiment delavstva v "časni prosperiteti."

Drugo časno delo se nam že dalj časa obljubuje, namreč koristna ustanova in naprava: vodni sistem, ki ga imajo v načrtu, da se bo voda iztekala iz Springfieldskega mestnega vodovoda v štiri manjša mesta južno od Springfielda — v Chatham, Auburn, Virden in Girard, v približni daljavi 30 milj. To se računa, da bo stalo okrog tri četrtilijona, katero vsoto bo financirala federalna administracija Public Works. Pogodba s kontraktorjem in mestnimi uradniki je sklenjena, sedaj je še odvisno, če jo administracija PWA odobri.

Poročila iz Dunaja so grozna in pretresljiva. V zgodovini moderne človeške družbe se nismo slišali o takem barbarizmu, kakršnega uganja rabelj Dollfuss. Ne samo delavci, temveč vsi sloji so čestitali dunajskim socialistom in delavcem, ker so v kratkem času s solidarnostjo in zavestjo zgradili stanovanja, kateri so bila v ponos delavstvu cele Evrope. A danes so ti domovi kup razvalin. Na debelo so pobijali žene in otroke. In ta strašni čin je izvršil blazni fašizem. Kdor ima v sebi človeško kri, se mora zgražati nad temi barbari in simpatizirati z vstajskimi herojskimi borci!

Zadnje čase obširno razpravljajo posamezni bratje in sestre društev in federacij SNPJ, kako se bi bolje in uspešneje proslavila 30 letnica ustanove prve slovenske svobodniške podporne organizacije — SNPJ. To je jasen dokaz, da se član-

stvo zaveda dobrot, katere je jednota izvršila v tej kratki dobi in da je danes ena največjih podp. organizaci. V zapisniku federacije za centralni Illinois z dne 14. januarja čitamo, da ima federacija v načrtu proslavo. Ker pa še več društev ne spada k isti, je iskrena želja, da bi vsa društva, katere ne spadajo v federacijo, izvolila zastopnike meseca marca in jih poslala na federacijsko sejo dne 22. aprila v Virden, Ill. Da bi posamezna društva imela take priredbe, ni misliti valed malega števila članstva po naselbinah in poleg tega še slabe delavske razmere.

Naše geslo naj bo: V združenju je moč! Vsak zvesti član in društvo, ki se zaveda jednotnih principov, se bo z veseljem pridružil tem nasvetom, ker le s tem je mogoče priti do boljšega gmotnega in finančnega uspeha. Pokažimo naši mladini, kaj smo zgradili v zadnjih 30 letih. S tem jim bomo pokazali naše delo in oni bodo dobili zaupanje v nas in naše naloge za bodočnost. Pristopili bodo pod okrilje SNPJ. Ta ustanova je bila skozi 30 let na strani delavskih interesov in tega ne smemo pozabiti.

Naprej po začrtani poti!

John Homez.

Konferenčno zborovanje

Moan Run, Pa. — Pozivam klub JSZ in društva Prosvetne matice v tem okrožju, da izvolijo svoje zastopnike za konferenčno zborovanje, ki se bo vršilo dne 25. marca na Syganu, Pa., v dvorani društva št. 6, SNPJ, pričetek točno ob 10. dopoldne. Na dnevnem redu bo več važnih stvari, in eno teh je vprašanje bodočega zbora JSZ ter druge razprave tikajoče se delavskega gibanja. Kot zavedni delavci se moramo zanimati za take konference. Zato upam, da klubi in društva ne prezro tega vabila, ampak gotovo pošljejo svoje zastopnike na to važno zborovanje.

Na svidenje 25. marca!

Jacob Ambrožič, tajnik.

Po končani stavki na antracitu

Luzerne, Pa. — V mojem dopisu v Prosveti začasa stavke rudarjev na antracitu sem omenil, da rudarji nimajo ničesar pričakovati ne od Malonyja ne od vodstva nove unije. Sedaj, ko je stavka končana, lahko poročam, kaj so rudarji dobili v štiridenski stavki. M. Ferlin poroča iz Nanticoke o "pogrebu", ki se je "vršil" drugi dan po končani stavki, ko so "pokopali" J. Boylana, predsednika 1. distrikta. On zaključuje svoj dopis z besedami, da "bodočnost nam bo pokazala, kaj smo v stavki pridobili." Naj takoj povem, da se je sličen "pogreb" vršil leta 1931 v Washingtonu, Pa., ko je bil "pokopan" Pat Fagan, predsednik 5. distrikta. Ta "pogreb" je organizirala NMU, ki je takrat vodila rudarsko stavko. In kaj se je zgodilo? Fagan je "vstal" od mrtvih!

Rudarji v 5. distriktu se herojsko borijo za unijo, katere predsednik je Fagan. Zakaj? Ali zato, ker imajo Faganova ali njegovo vodstvo radi? Ne, ampak rudarji se zavedajo dejstva, da je UMW njihova organizacija, ne Faganova in njegovega vodstva. Če pogledamo malo nazaj v stavko neorganiziranih delavcev v Connellsville, kjer so bili na stavki za priznanje UMW in so jih državni agentje poslali s silo nazaj. Obljubili so jim, da bodo dobili svoje zahteve, ko se vrnejo nazaj. Pa so bili prevarjeni. Spet so šli na stavko. Rekli so, da bodo ostali na stavki, dokler ne zmagajo. Res so stali rudarji solidarno in nobena sila jih ni mogla pregovoriti, da bi se podali ali da bi nasledili kakšnim puhlim obljubam. In danes imajo unijo!

Bratje rudarji bi se morali vsi držati ENEGA gesla: Ena unija v rudarski industriji! Bojimo se, da dobimo pošteno vodstvo v rudarski uniji!

Kakšne so pridobitve rudarske stavke na antracitu? Vse fraze, ki so jih rabili voditelji nove unije tekotom stavke, so se stekle v eno: vse rudarske pritožbe se morajo predložiti sodniku Gormanu, o katerem trdi predsednik nove unije Malony, da je pošten: Že leta 1928 je bil Gorman imenovan za sodnika v rudarskih sporih po združitvenem odboru, ki sestoji iz šestih oseb, tri od operatorjev in tri od

—Federated Pictures.

Karl Seitz, socialistični župan Dunaja, je zdaj v zaporu, ker ni hotel dati zlepa iz rok županske oblasti, katero so mu dali volilci na Dunaju.

rudarjev. Kadar rudarji ne morejo dobiti zadoščenja pri jamškem odboru in supru, tedaj pošljejo svoje pritožbe na konsolidacijski ali razsodiščni odbor. Ker pa ima v tem odboru vsaka stranka tri osebe, je umljivo, da ne more priti do sporazuma med njimi, kajti tri osebe, ki zastopajo družbo, bodo volile v prid družbi, in tri, ki zastopajo rudarje, bodo volile v prid rudarjem. Zato ostane tako prizadevanje na mrtvi točki in gre pred Gormanom, ki v desetih slučajih poda devet razsodov v prid kompanijam. Zato pa je ta pritožbeni odbor z Gormanom na čelu poznan med rudarji kot "graveyard of miners' grievances" ali pokopališče rudarskih pritožb. Po novem odpade odbor šestih in Gorman sam je sedaj "tri-osebe-en-bog".

Glavno zlo pri vsem tem je bilo to, da niso imeli voditelji stavke nobenega programa, zato pa niso dobili svojih zahtev. Razmere so pač take, da se rudarji sovražijo med seboj radi nove in stare unije, dobiček pa imajo od tega seveda le premogarski baroni.

Rudarji na trdem (antracitnem) polju premoga, združite se z ostalimi rudarji! Delajmo skupno na tem, da se očisti stara organizacija korupcije in gnolobe v vodstvu! Napravimo tako, da bo naša rudarska organizacija UMW nam v korist, ne pa birokratom in in premogarskim operatorjem! Delajmo na tem, da postavimo na vodstvo rudarske organizacije razredno zavedne delavce! In ko storimo to, tedaj bomo lahko rekli, da smo zmagali!

F. Vratarič (204).

Sobotno predavanje o fašizmu v češki dvorani

Chicago. — Prihodnjo soboto večer, dne 3. marca, bo v gornji dvorani Sokol Haviček Tyrš, 2619 S. Lawrence ave., predavanje o navadnosti fašizma. Govoril bo odvetnik Samuel H. Holland, ki je bil pred vojno med vodilnimi socialisti v Chicagu.

Predavanje se vrši pod pokroviteljstvom socialističnih klubov v lawndalskem distriktu. Pričetek ob osmi uri. Vstopnina deset centov. Vabljeni vsi.

Odbor.

Delo progresivnih rudarjev

West Frankfort, Ill. — Iz južnega in severnega dela države so redki dopisi, posebno o razmerah progresivnih rudarjev, dasi smo še 90% solidarni in biktka se nadaljuje — in se bo do zmage! V prošlem letu smo imeli od 5 do 6 pritožb na sodniji radi družb, ki so prelomile vladni zakon, ki daje delavcem pravico, da se organizirajo v unijo, ki jim je všeč. Če ni drugače, se zaveda da na referendum ali splošne volitve, da se stvar odloči. Toda v tej državi ne moremo tega dobiti. Zakaj ne? Družbe podkupijo sodnike in imajo tudi advokate. Seveda ima tudi naša Progresivna rudarska unija advokate, ki jo zastopajo.

Naša unija ima težke boje. Ljudje v drugih državah ne razumejo tega. Nova unija ima veliko bojev, ima Lewisa, družbe in governorja, okrajne oblasti, komuniste in sodnike. Vsi ti so njeni nasprotniki. Družbe in Lewis jih podpirajo z denarjem, in kjer je kup denarja, tam je "pravica".

Čitali smo že, da je bil siromak za hleb kruha obsojen na življenje. Bogataši, ki ociganijo

vlado za milijone in krajevski denar, pa ostanejo na stem.

V Prosveti št. 39 piše, glede rudarske situacije v noisu. Povem mu, da so rudariki Progresivne unije šteni v vseh ozirih. Ko smo imeli v prošlem letu, li so trdno. Lahko rečem, da nova unija ne bo nikdar padla v Illinoisu, bo prej Ali ni Claessens, katerega nja, poročal, da so rudarji Virginiji v 2. distriktu niti vsi organizirani v Progresivni uniji, to je 85%? Ali vedal, kako Progresivna deli vsak teden svojim ki so brez dela in svojim vila in druge potrebnosti istina in to bi moral tudi čati.

Celih 24 let sem delal MW in mnogokrat smo šest mesecev doma. K wil storil? On ni hotel stavke, ker bi v uni unije dobival deset dolar teden. Rajše je stavko diral. On je pravi reakci pa rudarski vodja.

Progresivna unija je relief od 1. maja 1933 do tobra istega leta \$67,081 je pač lepa vsota, ki jo svojim potrebnim članom

Snoj tudi pravi, da im ni piše, da se je vse, kar v uniji radikalnega, mor makniti, tako tudi pri Zakaj ne pove, kdaj je bil nik komunist? Osebo znam in naša nova unija cialistične principe. Piše, samo za stolčke. Toda ti pri novi uniji veljajo za dve leti, potem pa mora iti delat v jama. Letna pr radnika je \$1,600, Lewis ma \$1,200 mesečne plače! ke stvari bi se morali z Vsekakor bi bilo boljše, bi dotični poročevalci bol znanil z dejstvi rudarske cije v Illinoisu, pa bi goto šel do drugačnih zaključ

Končno priporočam v darjem, ako morejo, da ročijo na glasilo nove un se bodo seznanili z našim in resničnimi fakti o banju. Naslov našega Progresivne Miner, Gilles Stane \$1 letno.

John Smolida (3)

Kogar se tiče

Johnstown, Pa. — Kot je Bethlehem Steel Co. no zaprla tukajšnje rove mere tukajšnjih rudarjev bupne. Podjete se hoče na način ubraniti unije in po bodo popolna propast delavskih družin. Družba za premog v tovarne iz za naselbin, medtem pa na tukajšnjih delavcev tava in stika za delom.

Poleg slabih delavski mer je še to zlo, da se je med nekaterimi Slovenci silna zavist do ljudi, bolj svobodnega naziranja lu ne bo človek smel več prednega ali socialistične pričanja. Posebno jim je ti moja oseba in moja di. Nič nimam proti, če se kotizira pošteno, ni pa lepo, z raznimi lažmi in izmišl mi podpihava ljudi. Osebi sebam, ki so natvezile m češ, da sem jo opravičal nedostojno izražal, pove konstatiram, da še nikdar jem življenju se nisem um v zadeve zakoncev, ker nikdar brigalo, če je k kveno, civilno ali če sploh ročen. Domala že 30 let v Ameriki in 22 let sem ča ljan, pa nisem v tem ča še nikdar opraviti s sodi di kakršnegakoli prestopa pravljanja ali nepoštenja.

Namen tega zbiranja vanja je zelo prozoren: bim osebam izpodjedati vsa goč življenski obstanek. Znost je tudi to, ako človek nako malo delo, pri kateri si zaslužil par dolarjev, ki obhodno potrebni za skromno sistenco, da se mu to na čin odje.

Take nečedne stvari se jajo proti meni že nekaj rad omenjam, a sem pri to storiti. In če se ne s to grdo škodoželjnost hrbtostjo, bom obelodan na dotičnih delav in očrnil jasni njihovo intrigan če potrebno tudi pred dasi to ni moja naveda.

A. V.

(Izvirna poročila iz Jugoslavije.)

Splitu je eksplodiral vojaški
tobus, obe žrtvi sta Slo-

Ljubljana, 7. februarja.

Nenili smo že na kratko, da pri Splitu nenadne smrti vojak Perša in poročnik Ahlin, nismo pa še mogli izvedeti, kako je prišlo do nesreče. Domnevali smo sprva, da se letalsko nesrečo, ki so jo hidroavijatiki zelo pogoste, kaj poročajo podrobnosti. Gre za hudo avtobusno nesrečo. Več mornarjev in mornarskih oficirjev se je oddaljilo z vojaškim avtobusom na spliti proti Divuljam; kjer se je med tamkajšnje mornarske ladje. Bilo je to 2. februarja ob 9. zvečer. Dospeli so že pred Divulj, ko je moral — 21 letni Mirko Perša zaradi kupom gramoza nenadoma zaviti v stran. Obrat ni bil tako nagel, da se je avtobus prevrnil. Ko so iz prevrnjenega avtobusa skakali oficirji in podoficerji skozi okno, je prišlo do hude eksplozije. Okrog 60 litrov bencina je razlilo, iskre iz motorja so ganile zanesle in tako je sledila močna eksplozija, ki je razmetala in zanetila avtobus ter ubila več žrtev. Na mestu nesreče je bil poročnik korvete Ahlin iz Ljubljane. So tudi Peršo so takoj prepeljali ranjenega v splitsko bolnico, kjer pa je čez nekaj ur umrl. Na mesto nesreče so prihitali mornarji in mornarski zdravniki iz Divulj. Društvo so: poročnik korvete Ermin Afrić, narednik strojarstva Josip Perhaj (Slovenec) in kapitan mornarja. Mrtvi poročnik Ahlin je bil star komaj 21 let.

har v Konjicah unieli drago knjižnico. — Dne 5. februarja zjutraj je v Konjicah med veleposestnika dr. Hu Windischgruetza izbruhnil požar, in sicer v tisti sobani, kjer je bila dragocena družinska knjižnica in rodbinski arhiv. Ogenj je nastal v steni, ki jo je držal kamin. V sobani je gotovo že več ur tleselo nato proti jutru vnelo. Ko dospeli gasilci, je bila že velika požarna oprava v plamenih, ki so vsem gradu se je valil dim. Gasilci so z razkopanimi gorečimi predmetov in s pomočjo ognja na gorečo soto ter režili grad pred pogostim poplavljenjem. Popolnoma pa sta uničeni knjižnica in arhiv, ki sta vsebovala važne listine in redokumente in knjige. Tudi slike so uničene. Škoda nad 100,000 Din, ki je bila veleposestnik ne bo občutil. Škoda pa je vsekakor velika za njenimi raritetami.

m v občinsko blagajno. —
ške blagajne na deželi se-
iz majhne železne kasete,
po navadi hranijo župani
jih spalnicah, da spe poleg
ker jih varujejo pred tato-
tato vlomilci, ki so "speci-
alni" na občinske blagajne,
tajo po navadi zvečer, ko
pana ni v spalnici. Tako
dogodilo tudi v Stahovici pri
niku. Tam je za župana
ničar Karl Prelesnik in
pred nekaj dnevi so govo-
popravili mostu, ki ga je
kasa povodenj porušila. V
ni so imeli za to delo 6 ti-
rov. Te je hranil župan v
ni kaseti v svoji sobi na
prsu. Pred nekaj dnevi
ro, ko so bili še gostje in go-
čar v gostilni, se je nekdo
il na podstrešje, vlomil v
o, vzel iz nje železno kase-
siloma odprl ter si vtak-
stih šest tisočakov v žep.
kaseto skozi okno ter spet
žazen po stopnicah skozi ve-
gnil v noč. Ko je stopil
od domačih okrog 10. zve-
podstrešno spalnico, je ta-
poznal, kaj se je dogodilo.
niki iščejo vlomilca in je
rže isti, ki je pred 14 dnevi
il v isto gostilno ter ukra-
tatarkeci okrog 1000 Din-
rja, lahko pa tudi, da je to
vlomilec, ki je pred nekaj
ci vlomil k županu v bliž-

nji Bistričiči ter odnesel prav tako železno kaseto z občinskim denarjem. Bilo ga je pa le za 450 Din. Najbrže tudi v Stavhovi ni upal na večji plen, ker so naše podeželske občine siromašne, pa je bil veselo presenečen, da je našel kar šest tisočakov. Tu so imeli pač most, ki so ga hoteli popraviti, sicer ne bi imeli toliko denarja.

Za očelomor obsojena sina na 14 mesecev. — Dogodek, ki je o njem razpravljalo te dni mariborsko sodišče, se je dogodil v Hotizi lanskega novembra. Posestnikova sinova Avgust in Štefan Kirec sta ubila svojega nasilnega očeta Stefana Kirca. Ta je bil že od mladosti udan pijaci ter zelo nasilen človek. 32 let je preživel s svojo ženo, ki je bila ob njem prava mučenica. Pretepač jo je in mučil ter zmerom znova grozil s smrtjo. Prav tako surovo je postal s svojima sinoma, ki sta garala na posestvu namestu zapitega očeta. Dne 2. novembra sta sinova skladala z voza repo, ko je prišel k njima vinjeni oče ter ju napadel s sekiro. Sinova sta v silobranu zgrabila vsak po svojem orožju, Štefan po ročici, Avgust po kolu. Potokla sta očeta na tla in je ta obležal mrtev. Sodniki so, upoštevajoč nasilnost starega Kirca, obsodili oba obtoženca, vsakega na 14 mesecev strogega zapora. (Stari, ubiti Kirec je bil tudi več let v Ameriki.)

Šišenska svetogorska Marija okradena. — V noči na 8. t. m. je bilo v novo šišensko cerkev vlomljeno ter je vlomilec odnesel zlat okras kipa svetogorske Marije v stranskem oltarju. Kip je pod steklom, ki je debel 9 milimetrov. Vlomilec je stopil na oltar, prižgal malo svečo ter razbil debelo šipo. Svetogorska Marija, t. j. njen kip, ima na glavi zlato krono. To je hotel vlomilec sneti, a je ni mogel. Krona je namreč skozi kip pritrjena v zid ter jo je le težko odломiti. Zato je vlomilec pobral s krone okrog 50 zlatih prstanov in uhanov, ki so bili obešeni na kroni, ter izginil s tem dragocenim plenom v noč. Te prstane in uhanе so verni farani darovali svetogorski Mariji ter predstavljajo vrednost kakih 25.000 Din. Vlomilec jih bo skušal vnovčiti kje v inozemstvu. Zanimivo je, kako pišejo listi o policijski preiskavi: policija da je takoj zaslišala večje število cerkvenih tatarov, od katerih nekateri stanuje v Šiški, a so vsi dokazali svoj alibi. Policija ima torej kar urejen seznam vlomilcev po njih strokah, na katere so se specializirali.

Štiri žrtve avtobusne nesreče pri Splitu. — Avtobusna nesreča, ki se je dogodila na svečnico pri Splitu, je zahtevala nadaljnji dve smrtni žrtvi. Poleg poročnika Ahlina iz Ljubljane in šoferja Perša iz Ptuja, sta umrli še hrvaški poročnik mornarice Armin Afrić in slovenski rojak narednik strojnik Josip Perhaj. Poškodbe poročnika Afrića so bile tako hude, da so zdravniki v bolnišnici upali le še zaradi njegove mladosti, da bo prebolel in okreval. Toda naslednji dan je opešal in umrl. Poročnik Afrić, ki je bil po rodu iz Pule, je bil pokopan v dalmatinskih Mravincih. Narednik Perhaj pa se je tri dni boril s smrtjo ter v ponedeljek 5. t. m. zvečer podlegel. Pokopali ga bodo na spiskem pokopališču. Ostala dva ranjenca te nesreče sta izven nevarnosti.

Umrli so: V Gotovljah pri Celju sta istega dne umrla 50 letni trgovec in gostilničar Franc Kopriva ter France Malgaj, trgovec, gostilničar in posestnik; v Kamniku je umrl upokojeni lekarnar *Vekoslav Benkovič*, znan tudi kot prevajalec iz mnogih tujih literatur; tako je prevedel mnogo ljudskih iger za naše odre, prevajal iz poljščine, ruščine (roman A. K. Tolstega "Knez Serebrjani") nemščine, pa tudi iz angleščine in madžarščine, in to prozo in liriko. Pomagal je tudi pri izrazoslovju za lekarnarje, izdal slovensko-latinski-nemški slovar rastlinskih imen in imenik zdravil.

vilnih rastlin. — Dalje so umrli: v Kisovcu pri Zagorju upokojeni strojnik Franc Cuk, star 76 let, v Mostah pri Ljubljani 71 letna Jedert Genussi, v ljubljanski bolnišnici zidar Jurij Konjšek z Brezja pri Zagorju, v Logu pod Vačami posestnik Andrej Grden, v Trebnjem upokojeni davčni nadupravitelj, 70 letni Rudolf Klačna.

Golmarjevi pa je kazen zvišana na 12 let

Proti obsodbi bratov Malijev in Golmarjeve zaradi umora žene Andreja Malija je državni pravdnik vložil pritožbo. Oktobra so bili v Novem mestu obsodeni: Andrej Mali na smrt, Tone Mali na 20 let in Golmarjeva na 8 let robije. Pravdnik se je pritožil proti prenički kazni za Toneta Malija in Golmarjevo. Stol sedmorice v Zagrebu je obsodbo Malijev potrdil, Golmarjevi pa je zvišal kazen od 8 na 12 let robije.

Sodba je zdaj končno veljavna. Le o smrtni obsodbi Andreja Mališa bo še odločalo ministarstvo pravde, ki lahko še Andreja Mališa pomilosti v desmrtno robijo ali pa potrdi smrtno obsodbo. Spise so že poslali v Beograd.

Clevelandski "hlapci" ne marajo videti Cankarjevih "Hlapcev". — Nekemu razboritemu fantu M. S. malo v album

Če bi bil prišel kak Američan v nedeljo 25. febr. v Slovenski narodni dom na St. Clairu in bi se kak rojak pred njim pohvalil, češ, Slovenci smo jako kulturni ljudje, se silno zanimamo za kulturo, bi nedvomno prece debelo pogledal po praznih sedežih v dvorani in na balkonu ter zavrnil našega rojaka, češ, nikar ne brij norecv iz mené. Kajti udeležba pri predstavi Cankarjeve satire "Hlapci" je bila tako pičla, da me je bilo spriču praznote v dvorani kar sram. Toliko naprednosti je v Clevelandu, da je postala že kar poceni, a dramsko društvo "Ivan Cankar" je moralo igrati delo našega največjega pisatelja pred malone prazno dvorano! Kako to? Kje so bili vsi tisti naši naprednjaki, ki vedno nosijo svojo naprednost in kulturnost na jeziku? Kje so bili vsi naši "hlapci", katerih ni malo med nami? In kje so bili vsi tisti naši Cankarjevi "častilci", ki bi radi videli njegovo soho na našem kulturnem vrtu?" Ali so se ustrašili mraza, ki koncem koncev ni bil baš tako hud, da bi človek ne mogel iz hiše? Ali so spali? Ali pa so se morda bali, da bodo morali gledati v "Hlapcih" svojo klavno podobo kakor v dobrem ogledalu?

Bilo kakor bilo, eno je gotovo: prišli niso. Velike večine tistih, ki bi tako rekoč morali priti, ni bilo med navzočimi. Ampak "Cankarjevi" igralci so se vzle temu pošteno potrudili ter igrali "Hlape" tako izvrstno, da zaslužijo prav laskavo priznanje. Igralci so se očitno zelo dobro živeli v svoje vloge. Posebno priznanje zaslužijo Vatro J. Grill, ki je odigral svojo vlogo (učitelj Jerman), ki je najtežja, v popolno zadovoljnost in A. Komar (nadučitelj), Joseph Skub (učitelj Komar), J. F. Terbižan (učitelj Hvastja) in E. Gorshe (župnik), ki so bili med najboljšimi. Tudi ostali igralci so se potrudili, tako da se lahko reče brez pretiravanja, da so bili "Hlape" uprizorjeni zelo dobro in da bi

bil tudi eliki avtor sam zadovoljen s to uprizoritvijo, če bi mu jo bilo dano videti. Dramsko društvo "Ivan Cankar" si je s to uprizoritvijo dalo zelo dobro spričevalo in želeli bi bilo, da bi "Hilape" ponovno predstavilo naši javnosti. In upajmo, ako in kadar se to zgodi, da bo človekarska slovenska nasebina pokazala več zanimanja za dela Ivana Cankarja in za prizadevanja dramskega društva, ki nosi njegovo ime in tako dobro podaja njegova odrska dela. S tem si bo napisala boljše spričevalo, kot si je to pot. To pot si je napisala s svojo nebrilnostjo (ali sovražnostjo).

jo, kakor se vzame) zelo klavrno in žalostno spričevalo svoji kulturnosti.

Kaže, da kroži po Ameriki precej ponarejenega denarja, predvsem 5, 10 in 20-dolarski bankovcev. O tem je že poročalo ameriško časopisje, pisec sam pa se je moral prepričati o tem v svojo škodo, zato svarim rojake, naj bodo previdni v tem pogledu. Ne jemljite denarja te denominacije od ljudi, katerih ne poznate, prav tako pazite, komu menjate kak petak, desetak ali dvajsetak. Previdnost je zelo lepa čednost in tudi koristna, posebno v tem pogledu in v današnjih časih.

G. Milan Slaje, clevelandski katoliški duhovnik, se je oni dan razjezil ter v A. D. hudo ostel Koširja in mene, ker sva bila tako predrzna, da sva se upala spotakniti ob njegovo "duhovito" in na moč "brihtno" "kritiko" Adamičeve "Smrti na Kranjskem". Mož se je očividno silno razhudil, ker je Košir imenoval njegovo in njegovih mentalnih sorodnikov obregovanje ob Adamiča sračje zadiranje in boli ga tudi, ker sem jaz imenoval njegov "odgovor" Koširju otročje čenčanje. Mr. Slaje očividno meni, da bi morali mi, kot necivilizirani in nekulturni delavci, molče sprejeti vsako klobaso, ki jo zmaši skupaj kak "prečastiti gospod" njegovega mentalnega kalibra ter jo brez ugovora prebaviti. Mi namreč, po njegovem zatrdilu, kakopak, niti misliti ne znamo (tako, kot njegove ovčice, namesto katerih misli, č kdaj misli, mr. Slaje sam), zato bi morali lepo molčati, oz. govoriti samo tedaj, kadar bi nam dovolil Mr. Slaje. Kakopak. In tudi "reverendov" ne bi smeli devati v narekovanj, kajti to povzroča gospodu slabo prebavo, nas pa dela, po njegovem zatrdilu, seveda, "necivilizirane". (Kar se tiče "civiliziranosti", s mi lepo zahvalimo za tako "civiliziranost", kakršno pokazuje katoliška hierarhija, ki blagosilja morilca, kakor je na pr. dunajski kardinal Innitzer blagoslovil morilce avstrijskih delavcev in njihovih žena in otrok!) Možu kratko in malo nič več popolnoma nič, kar sva napisala midva s Koširjem in v svojem odgovoru, ki je po njegovem zatrdilu tudi zadnji — puška v koruzo? —, se je tako hudoval, da ni bil samo precej čenčast, kot zadnjič, temveč tudi precej robot. Sempatja so ga seveda obvezla mehkejša

čuvstva, in tā so menda odgovorna za silno "prijazen" nasvet, naj midva s Kosirjem vzameva kramp v roke ter nehvaležnosti rabiti pero (z ozirom na pisca je ta nasvet popolnoma odveč, ker pereva sploh ne rabi; živi-mo namreč v dobi, ki "že" pozna pisalne stroje). Midva s Kosirjem sva dobremu gospodu seveda silno hvaležna za njegove levite in blagohotne nasvete, in nama je silno žal, da se ne moreva stoodstotno strinjati z njim, in vzeti k arcu njegovo marnjasto pridigo ter se ravnati po njegovih "prijateljskih" nasvetih. — Da pa nama dobri gospod ne bo očital črne nehvaležnosti, mu v povračilo za njegovo dobrohotnost in naklonjenost vračava enak nasvet — naj on sam poskusi s krampom, mogoče bo z njim ustvaril kaj bolj koristnega in pametnega kot s peresom?

Mr. Slaje tudi pravi, da nas je že sit. Nič novega povedanega! Dobro vemo, da jih je mnogo tudi v naši dični metropoli, ki so nas že davno siti in ki bi radi, da bi nas zlodeji znošili kamorkoli, da bi oni sami lahko lepo v miru in nemoten ribarili v kalnih vodah. To seveda ni nič čudnega. Sitni smo, vse hočemo videti in pokazati, kar naši črni gardi gotovo ne prija. Toda zaenkrat in nemara še za precej dolgo časa nas bodo morali trpeti, radi ali neradi, kajti mi ne mislimo zapreti oči, zamašiti nosu in zapašati ušes, dokler bo med nami toliko neumnosti, nevede, zlobe, gnilobe in v različenega smradu kot ga je še zdaj. Naše delo je, da odkrivamo gnojna uljesa na telesu družbe ter jim jčemo zdravila in dokler bolno telo ne ozdravi popolnoma, tako dolgo je naša dolžnost nadaljevati s tem delom, četudi je vse prej kot prijetno, je utrudljivo in se človeku včasih tako upira, da le z močnim naporom svoje volje vztraja. Kdo nas je pooblastil, da delamo to? nemara vpraša g. Slaje. Potreba, kruta, neusmiljena Potreba, ki odpira oči, ostrši sluh in vonj in druge naše čute, vsemogočna Potreba, ki nas neprenehoma sili k razmišljanju, ali ni neke neka pot, ki vodi iz črnega brezna današnje necivilizirane, barbarske "civilizacije", ki pripravlja pogin vsemu človeštvu! In to je najboljša pooblastilo in opravilo.

Ivan Jontez-Podgoričan. 53

Najzanesljivejše dnevne delavske
vesti so v dnevniku "Prosveti." Ah
ih hitate vsak dan?

—Moderated Pictures—

William E. Boeing, predsednik zrakoplovne družbe United Aircraft Co., ki je priznal pred senatnim odsekom, da je naredil 12 milijonov dolarjev dobička od investicije pol milijona dolarjev.

Liberalci postal zvezni sodnik
Chicago. — Liberalni odvetnik W. H. Holly, ki se je udeleževal v raznih "protestnih" gibanjih predno ga je Roosevelt imenoval za člana zveznega distriktnega sodišča in senat potrdil njegovo imenovanje zadnji teden, je nastopil svojo službo.

Holly je tudi med vojno ostal izven histerije in insistiral, da imajo tudi pacifisti pravico do svobode govora.

Voditelj AFD dobil važno pozicijo

Washington. — Za člana pravi-
liniškega odbora gradbene in-
dustrije je bil imenovan M. J.
McDonough, predsednik gradbe-
nega departmenta Ameriške de-
lavske federacije. Za drugega
izmed treh članov, ki jih nastavi
vlada, je bil imenovan J. D. Ma-
guire, predsednik Federation
banke, ki je deloma v rokah
newyorških unij.

MEDICINSKE GLOSE

Moškemu je po naravi namenjena odločna aktivnost, ženski pa pasivnost. Tega zakona ni mogoče prestopiti brez kazni. (Fechtersleben)

Malo ljudem postane dvigajoči in osrečujoči občutek dobrodelnosti tako nujna dolžnost kakor dolgo let zaposlenemu zdravniku. (Marx)

Commonwealth Edison Co.

● Brez da bi investirali le en cent, lahko rabite v vašem domu pralnik ali gladilnik za dva tedna. Naš strokovnjak Vam bo pokazal kako se rabi. Potem se odločite, ali želite obdržati ali ne.

POSEBNI ODPLAČILNI NAČRT
Malo naplaćilo takoj
ostalo na Vaš mesečni električni
račun

Vpružajte za nas lahki odplačili
ni načrt. Malo naplailo pri na-
kupu, ostalo na mesečna opia-
ila na Vaš električni račun. Za
predmete kupljene na odplačilo,
so cene nekoliko višje.

FEDERAL, ABC,
THOR, CONLON,
GRAYBAR
\$49⁵⁰
in val

Glavni stan
električnih
naprav
za pralnice

Vsak predmet je dvojno
zajamčen—od proizvajalca
in od Edison Service. Vpra-
šajte za naš

ZAMENJEVALNI NAČRT
pri vseh nakupih pralnikov
za \$69.50 in več

Knjžica "Care of Clothes" brez-
plačno

COMMONWEALTH EDISON ELECTRIC SHOPS

Don't stop at 72 W. Adams St.—132 St., Dearborn St.
Telephone RANdolph 1200, Local 535

4562 Broadway	4511 W. Madison St.	612 W. 112th St.
3518 Milwaukee Ave.	4574 St. Aubert Ave.	7716 E. 112th St.
4071 Irving Park Blvd.	2469 St. Jean St.	11116 So. Michigan Ave.

FEDERALNI KUPONI Z VSAKIM NAKUPOM

